

R. P. Thomæ Tamburini È Societate Jesu Opera Omnia

Tamburini, Tommaso

Lugduni, 1689

Per Ordinarium loci.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-78172](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-78172)

poterunt. Patres autem Societatis in casu occurrente huius restrictionis, vel recurrant ad suum R.P. Generalem, ut in simili notavimus n. 17. vel ad Episcopum, ut dictum est.

§. IV. De Oratoriis in domibus privatis de licentia Summi Pontificis.

Reve Pontificum concedens Oratorium privatum, huius tenoris esse hodie solet.
Innocentius Papa X. Tibi, *Diocesis Panormitana*, qui, *affertis*, de nobili genere procreatus existis ut in privato domus tua solita habitationis Oratorio, ad hoc decenter muro extructo, & ornato, seu extruendo ab omnibus Domesticis & alijs libero, per Ordinarium loci prius visitando & approbando, ac de ipsius Ordinarii licentia, eius arbitrio dumtaxat una Missam pro unoquoque die, dummodo in eadem anno celebrandi licentia, quae adhuc daret, alteri concessa non fuerit, per quemcumque Sacerdotem ab eodem Ordinario approbatum Sacularem, seu de Superiorum suorum licentia, Regularem, sine tamen quorumcumque iniuriam Panarchialium praeiudicio, ac Paschatis, Resurrectionis, Pentecostes, & Nativitatis D. N. Iesu Christi, necnon alijs solemnioribus anni festis diebus exceptis, in tua, & familia tua, necnon hospitum tuorum nobilium praesentia, celebrari facere libere, & licite possis, & vales, indulgemus. Nosque huiusmodi, &c. Volumus autem, quod familiares servitibus tuis qui necessarii ibidem Missae interesse, ab obligatione audientiae Missae in Ecclesia diebus festis de precepto tamen liberi censeantur. Dat. Rom. &c.

Item per singulas clausulas singulae sunt difficultates pro nostro more breviter explicandae.

Tibi *Diocesis Panormitana*.

Stalis privilegiatus transferat domicilium in aliam Diocesim, ex Panormitana v.g. eat ad Messanen- sem, non amittit Privilegium, sed ibi poterit illo uti cap. Privilegium, de reg. iuris, in 6. l. Privilegia quaedam, l. in omnibus ff. de reg. iuris. Diana p. 4. tra. 4. ref. 108. Novatio, & Megal. faverque Salas de leg. d. 20. sect. 19. n. 123. & Sanctar. Var. resol. p. 1. q. 63. Ratio est quia hoc privilegium est personale, quod personam sequitur, nec est affixum loco: & illud *Diocesis talis*, non apponitur restrictioni, seu taxativae, sed solum demonstrative in hunc sensum: Tibi qui nunc es *Diocesis talis*. Vide tamen id, quod paulo post monebimus n. 7.

Qui, ut affertis, de nobili genere procreatus existis.

Tribus dictis hac clausula declarabitur. Dico primo, sufficere esse nobilem ex parte Patris, nec sufficere talem esse solum ex parte Matris. Ratio est, quia vera, & absoluta Nobilitas, quae hic requiritur, ut mox n. 5. dicemus ex Patre, non vero ex sola Matre deducitur. Ita Sanchez lib. 8. de matr. d. 19. n. 6.

Dico secundo, illum hic conferi nobilem, qui per aliquot generationes artem mechanicam non exercuit. Quare ij qui ex Privilegio Principis, vel Senatorum assumuntur ad gradum nobilium, quique homines novi seu nobiles appellari possunt, hic excluduntur, quia concessio per aedicta Oratorij non fit ei, qui est nobilis, sed ei, qui ex nobili genere procreatus existit.

Dico tertio, non verificata hac clausula, corrumpi hoc Oratorij Privilegium. Ratio est ducenda ex communi doctrina ibi d. 21. num. 17. dicente in ejusmodi Indultis, non verificata ea conditione, qua non existente, Privilegium omnino non concederetur, Indultum esse subreptionem, quia tunc illa conditio requiritur principaliter, estque veluti essentialis: at scimus omnes, ex titulo Curiae, hoc Oratorij Privilegium nunquam a Pontifice concedi nisi Primatibus & Proceribus Civitatum.

Vi in privato domus tua solita habitationis Oratorio.

Quid si transcas domum, poterisne in domo

nova, sive empta, sive locata Oratorium erigere.

Respond. o, posse quia iam haec est domus tua solita habitationis, ubi enim quis habitat in maiore parte anni, domicilium habere, & consequenter absolute habitare dicitur Ita idem l. 5. de matrim. d. 23. n. 12. Propter eandem in modo maiorem rationem posses Oratorium semel ab Episcopo approbatum mutare in alium locum eiusdem domus.

Moneo tamen in utroque casu, & in casu dicto n. 2. necesse esse, ut accedat Episcopus, seu eius Vicarius locum novum approbaturus, ut ex tenore privilegij constet.

An hoc decenter muro extructo, ornato, ab omnibus domesticis & alijs libero.

Debet ergo locus ita esse constructus, ut discernatur esse diversus ab alijs eiusdem domus locis ad usus profanos designatis, & ita ornatus pia aliqua imagine, ornamentisque Altaris instructus, ut sacer appareat. Non puto tamen necessarios esse quatuor muros ex ianuaz, cum satis videatur esse si sint tres muri Oratorium separatim efformantes, licet patente ad prospectum quatto, vice ianuaz. Ratio est, quia observavi in aliquibus ejusmodi Oratorijs etiam timoratorum hunc quartum parietem non adesse, sed ita in capite aulae, vel magni cubiculi extructa, ut non claudantur ligneis foribus, quae certe iis claudi esset decentius, sed integra tela amovibili ab uno ad alterum Oratorij latus extensa, & quidem non indecore.

Per ea verba ab usibus domesticis libero, non tolli censo casum necessitatis. Quare sicuti necessitate occurrente permittitur ex Sa. v. Eccl. n. 3. in Ecclesia, quae est consecrata, vel benedicta, dormire, comedere, negotiari, ita & in dicto Oratorio, quod solum est ad tempus ad sacrum usum deputatum. Sanè Sanchez l. 9. de matr. d. 15. n. 12. concedit etiam copulam petere, & reddere uxoris occurrente necessitate, ibidem ab ipso explicata, cur igitur non erit par ratio in Oratorio?

Illud à me quaesitum nuper fuit. An possit quis super Oratorij fornecem, seu tegum apponere lectum, & ibi per noctes dormire. Respondi, licet reverentiae magis congrueret, si id non fieret, maxime ab uxoris, tamen me non invenire id esse in iure positivo prohibitum, imò nec ob dictam reverentiam prohibitum iure naturali, quia verè qui dormit supra fornecem, extra Ecclesiam dormit. Sic Sanchez lib. 1. n. 26. ex Glossa c. n. de consec. Eccl. in 6. laudavi tamen aliquorum Religiosorum solertiam, qui licet dormirent in cubiculo extructo super Oratorium, lectulum nihilominus non apponebant directè correspondentem Altari, sed quanto distantius poterant ad latus.

Petes, An dictum Oratorium quamvis nunc ab usibus profanis liberum possit ad nutum domini volentis Privilegio uti, ad eisdem redire.

Respondeo cum Sanchez ibi d. n. 39. cap. Si de terra, de Privilegiis posse, quia ex una parte Privilegijs utimur, quando volumus: & ex alia haec privata Oratoria ex se sunt loca prophana, licet ex licentia in iis celebretur, addè, nec gaudent immunitate Ecclesiastica: Sic idem Sanchez ibi. nec violantur per sanguinis, seminisve effusionem, ut indigeant benedictione ibi nec copula vel homicidium ibi habita sunt sacrilegia, ibi.

Quod si latè Oratorium profanatum velit dominus iterum ad usum sacrum celebrandi remittere, nova approbatione, & deputatione Ordinarii indigebit, ut ex n. 7. colligi potest, & notat in simili Castrop. de Bulla Crucata, p. 6. n. 3.

Per Ordinarium loci prius visitando & approbando.

Non nisi semel tantum erit dictum Oratorium & quidem gratis visitandum ut nimirum videatur an locus decens sit. Rursus eo visitato approbatoque non potest consequenter amplius visitari. Tertio unde nec procuratio exigi. Quarto, nec impediri, ne ibi iuxta tenorem privilegij

privilegij celebretur Ratio primi dicti est, quia illud *primus visitando*, unam tantum visitationem notat. Ratio secundi, & tertij est, quia ita colligitur ex c. ult. de censibus, docetque Sanchez lib. 9. de matr. d. 15. n. 39. Ratio quarti est, quia Episcopus non habet potestatem, qua limitet concessiones sui Superioris, id est, Summi Pontificis Barbossa in Conc. Trid. sess. 22. de observ. n. 19. refert id esse decusum.

12. Nomine autem Ordinarij hic intelligi Ordinarium loci, hoc est, eum sub cuius iurisdictione comprehenditur locus, ubi constituendum est Oratorium, patet ex illo loc. Cum igitur nomine Ordinarij veniat Vicarius Generalis, tum Episcopi viventis, ex Sanchez lib. 5. de matrim. d. 29. n. 3. tum Capituli Sede vacante, ibid. n. 5. etiam huic competet prædicta approbatio.

13. Rursus, quia Ordinarius potest ea, quæ sunt suæ iurisdictionis Ordinariæ (qualis est hæc ex eodem ibid. d. 7. n. 20. quia ipsi committitur sub nomine Dignitatis, & non sub nomine proprio) alteri delegare, poterit & hanc. Ita idem ibid. 31. n. 11.

An de ipsius Ordinarij licentia eius arbitrio duratura

14. Hanc clausulam non omnibus huiusmodi concessionibus invenio: ubi autem ponitur, Nota illud *ipsius*. Significat enim debere esse licentiam Ordinarij paulo ante memorati, hoc est loci, non verò alterius cuiuscunque.

Est autem ita necessaria hæc licentia, ut sine illa invalida sit Oratorii constitutio, quia Concessio hæc Summi Pontificis nihil operabitur, nisi accedente Ordinarij licentia, quam intervenire omnino Pontifex vult: si ergo non adest, non suffragabitur Papæ concessio.

15. Quod si, idoneo existente, & bene ornato Oratorio, Ordinarius nolit malitiosè licentiam concedere, poterit cogi, ut concedat: Ita Castrop. in Bull. Cruc. 6. in simili. Si autem non sit, qui eam cogere possit, probabile esse docent aliqui cum Rud. à Cruce in Bull. Cruc. d. 1. c. 5. d. 1. n. 4. & 5. Diana p. 5. r. 20. ref. 77. quod possit ibi celebrari, quia licentia iuste petit, & iniuste negata quando nihil obstat in contrarium, (ut certè nihil obstat videtur in hoc casu, in quo adest tam expressa Concessio Pontificis) præsumitur in ipso iure ab eodem Pontifice concessa.

16. Sed quid importat illud, *Eius arbitrio*. Respondeo Sanchez in Conf. T. lib. 7. c. 1. dub. 55. n. 7. docet, quod hæc verba, *Si arbitratu fuerit*, important arbitrium boni viri. Arbitrium autem boni viri in eo differt ibid. n. 5. à libera voluntate, quod dum aliquid relinquitur liberæ voluntati alicuius, ille ad nil tenetur, nec indiget causa, & stabitur declarationi suæ, sive iustæ, sive iniustæ, sive dignæ, sive indignæ, quando vero fit commissio per verba importatiam arbitrium boni viri, exigitur arbitrium regulatione commensuratum, & sic exigitur causa: quia id dicitur arbitrium boni viri, quod bonus vir arbitraretur, *l. vir bonus, ff. indic. solvi*. Hæc ex Sanchez. ex quibus fit, quod Ordinarius non possit merè ad suum velle, sed solum iustæ & rationabili causa expolente, datam hanc licentiam revocare. Hæc autem causa existente, poterit non solum ex vi dictæ clausulæ *eius arbitrio duratura*, sed etiam universaliter ex eo quod potest Episcopus suspendere, vel inhibere etiam Religiosos exemptos, ne in dictis Oratoriis celebrent quando fortè sciret sine debito decore ibidem celebrari. Et ratio est, quia providere quæcumque in sua Diocesi ad divinum cultum spectant, pertinet ex Trident. sess. 21. c. 8. de reform. & sess. 22. c. 9. in Decreto de observ. in celeb. Miss. c. 8. de reform. ad Episcopum.

17. Mortuo eo, cui concessum est hoc Privilegium Oratorii, perit concessio, quia privilegium est, ut supra dixi, personale personam sequens, quod, quia si atente perpèdatur, non habet ullam clausulam quæ significet perpetuitatem, post dicti privilegij mortem omnino desinere, seu finire necesse est. Ita fusc post hæc scripta Diana part. 9. r. 1. refol. 17. contra Pellizzar. Mortuo autem Summo Pontifice, vel Ordinario, Oratorium se-

mel approbavit, non perit Oratorii concessio, quia gratia facta, quæ ex Sanchez lib. 8. de matr. d. 1. non amittitur mortuo, vel amoto ab officio eo concessit.

18. Dices: licentia concessa ad beneplacitum mortuo concedente, quia post mortem nullum est placitum, nec beneplacitum, unde, quia cessat sub qua fuit gratia facta, cessabit & gratia. Si igitur *eius arbitrio* significat, ut num. 16. diximus, beneplacitum Episcopi, eo pereunte, cessabit eius placitum, & quærent licentia.

Respondeo, quod gratia facta sub illa forma, *ad beneplacitum meum*, spirat morte concedentis, probabile quidem est propter rationem dictam: at est etiam possibile cum Castrop. tom. 1. r. 3. disp. 4. p. 16. §. 4. n. 4. morari, sed potius post mortem, quousque revocare successore. Ratio est quia dum non est revocatus, censetur perseverare eadem voluntas, & idem eius placitum, qui concessit. Quare non improbabile esse, ait Castrop. ibid. n. 5. concedi gratiam sub his verbis, *ad beneplacitum meum*, & sicut omnes concedunt gratiam domini vero, non spirare morte contradicentis, nisi à se revocetur, ita concedere omnes debere, nec ipsam tiam ad beneplacitum meum; atque adeo non debere eandem appropinquare ad audiendas confessiones, Episcopus revocaverit, posse audire confessiones Episcopi mortem, nondum à successore revocatum, sed etiam approbatum ad eundem Episcopum, tum. Pari igitur modo erit in casu nostro: Multo magis quia in nostro casu ex contextu Brevis, ex fine canonis, ex ipso usu, & praxi apparet unam tantum licentiam semel requiri, nec etiam timoratos unquam Episcopos, iterum licentiam à novo Ordinario petendam indiguisse.

Vnam Missam pro unoquoque die.

19. Si quis alteram in dicto Oratorio celebrare faceret, mortaliter delinqueret. Ratio est, quia id esset sacrum celebrare in loco inepto, quod est contra tale *supra cap. 4. §. 1. n. 2. diximus*. Neque obstat licentia concessa pro una Missa, quia pro altera concessio non est, ac proinde pro hac, & sequentibus petende est nulla præcesserit concessio: siquidem causa limitata nunc est voluntas Pontificis, non nisi effectum limitatum producere potest.

Quid amplius quo ad hoc concedatur per Bull. Cruciatæ, dicam mox a. n. 37.

Dummodo in eadem domo celebrandi licentia, quæ daret alteri concessa non fuerit.

20. Si sint in domo ampla duæ familiæ, quæ uterque Dominus obtinuerit privilegium Oratorii, qui posterius impetrasset, impetrasset, nulliter, ex illius Clausulæ.

21. Sed quid, si quilibet ex his duobus Dominis haberet proprium Oratorium in sua habitatione, ut Italice *appartamento*, ejusdem domus? Respondeo, nulliter impetrasset, quia Clausula non vetat solum, sit in eodem Oratorio duplex licentia, sed ne sit in eadem domo: at prædicta domus, quamvis ampla, tamen domus est.

22. Vnam exceptionem, seu declarationem hic de nocternis remittens me aliorum saniorum consilio. Nam si domus esset tam ampla, ut familiæ ita in situ distincte habitarent, ut eiusmodi situs moraliter indicaretur duæ diversæ domus, (quales essent, si singulæ habitationes haberent suas januas, suæque atria, & similia, quæ utraque non veniret in unam amplam januam quæ exitum, vel in unum commune atrium) poterat dicta Clausula non obstat posteriori nunc impetranti quæ nunc secunda concessio non est pro eadem domo. Certè si duæ familiæ habitarent Romæ, in